

Yttrande

2022-06-22

Fi2022/00967

Finansdepartementet

En effektivare upphandlingstillsyn Ds 2022:5

Finansdepartementet har gett Sveriges Offentliga Inköpare (SOI) möjlighet att yttra sig över rubricerad promemoria Ds 2022:5 och framför med anledning därav följande.

Om SOI

SOI är en medlemsorganisation vars ändamål är att aktivt verka för utveckling och effektivisering av den offentliga upphandlingen och hela inköpsprocessen. Detta sker bland annat genom att stödja medlemmarnas kompetensutveckling, bilda opinion, delta i debatter och remissyttranden. Viktiga inslag för att nå föreningens mål är engagemang och medverkan i lokala, regionala och nationella nätverk samt genom dialog och samverkan med berörda myndigheter och branschorganisationer. SOI medverkar till att offentliga medel används på ett effektivt sätt. I dagsläget har SOI ungefär 1500 medlemmar som arbetar praktiskt med den offentliga affären.

En effektivare upphandlingstillsyn

***Förslag:** Tillsynsmyndigheten ska få fatta beslut om upphandlingsskadeavgift. Tillsynsmyndighetens beslut om upphandlingsskadeavgift ska få överklagas till den förvaltningsrätt i vars domkrets den upphandlande myndigheten eller enheten har sin hemvist. Prövningstillstånd ska krävas vid överklagande till kammarrätten.*

SOI avstyrker förslaget. Det är viktigt ur ett rättssäkerhetsperspektiv att en så ingripande sanktion som upphandlingsskadeavgift utdöms av allmän förvaltningsdomstol. SOI delar regeringens tidigare uppfattning att en myndighet inte ska bedöma en annan myndighets handlande. Genom ett domstolsförfarande enligt dagens ordning agerar såväl tillsynsmyndigheten som den upphandlande myndigheten eller enheten som två jämbördiga parter vilket SOI anser är av stor vikt ur ett trovärdighetsperspektiv för upphandlingsskadeavgift som ett sanktionsverktyg för att upprätthålla efterlevnad av upphandlingsrätten.

Förslag: Tillsynsmyndigheten ska besluta att en upphandlande myndighet eller enhet ska betala en upphandlingsskadeavgift om allmän förvaltningsdomstol i ett avgörande som har fått laga kraft har fastställt att ett avtal får bestå trots att det har slutits i strid med bestämmelserna om avtalsspärr. Detsamma gäller om allmän förvaltningsdomstol i ett avgörande som har fått laga kraft har fastställt att ett avtal får bestå på grund av tvingande hänsyn till ett allmänintresse. I övriga fall ska tillsynsmyndigheten få besluta att en upphandlande myndighet eller enhet ska betala upphandlingsskadeavgift. I ringa fall ska någon avgift inte beslutas. Vidare får eftergift beviljas, om det finns synnerliga skäl.

SOI avstyrker förslaget. Se argument ovan. SOI anser därmed att tillsynsmyndigheten ska till allmän förvaltningsdomstol ansöka om att en upphandlande myndighet eller enhet ska betala upphandlingsskadeavgift.

Förslag: Dokumentationsplikten i LOU, LUF, LUK och LUFSS ska fullgöras senast 30 dagar efter att avtal ingåtts eller att beslut om avbrytande av upphandlingen har fattats. Skyldigheten att upprätta en individuell rapport i LOU och ett protokoll enligt LUFSS ska fullgöras senast 30 dagar efter att avtal ingåtts eller att beslut om avbrytande av upphandlingen har fattats. Lämplig information om varje kontrakt som tilldelas, ramavtal som ingås och dynamiskt inköpssystem som inrättas enligt LUF ska finnas tillgänglig senast 30 dagar efter att avtal ingåtts eller att beslut om avbrytande av upphandlingen har fattats.

SOI avstyrker förslaget till förmån att ordet **ska** byts ut mot ordet **bör**. SOI vill dock understryka vikten av att dokumentera en upphandling och dess resultat. Dokumentationen ska ske löpande i upphandlingsprocessen och det bör åligga den upphandlande myndigheten eller enheten att ha rutiner som säkerställer detta oavsett tidsfrist eller inte.

Förslag: Upphandlingsskadeavgift ska även få beslutas när den upphandlande myndigheten eller enheten inte har följt sina skyldigheter enligt bestämmelserna i upphandlingslagarna om – efterannonsering, – publicering av annonser om offentliga upphandlingar i en registrerad annonsdatabas, – dokumentationsplikt, – individuella rapporter och protokoll, och – motiveringsskyldighet.

SOI avstyrker förslaget. SOI anser att sanktionsverktyget upphandlingsskadeavgift bör vara till för att stävja de grövsta överträdelserna i upphandlingsrätten såsom är fallet idag. Att använda det verktyget även mot mindre grova överträdelser bedömer SOI är fel väg att gå. Tillsynsärende är ett tillräckligt verktyg.

Förslag: Det högsta belopp som kan påföras i upphandlingsskadeavgift ska höjas från 10 000 000 kronor till 20 000 000 kronor.

SOI avstyrker förslaget. SOI bedömer att det inte finns stöd för att en höjning av högsta belopp till 20 000 000 kronor har den avskräckande effekt som promemorian anför. Hot om höga böter är inte hela lösningen på det problem att det ibland görs fel. Regeringen bör lägga mer resurser på stöd till upphandlande myndigheter eller enheter.

Förslag: *Tidsfristen för att besluta om upphandlingsskadeavgift ska vara två år i de fall ingen leverantör har ansökt om överprövning av avtalets giltighet eller av ett beslut att avbryta upphandlingen.*

SOI avstyrker förslaget. För de upphandlande myndigheterna eller enheterna som SOI representerar är det en längre tid än i dag som de behöver sväva i ovisshet rörande frågan om utredningens resultat vilket kan påverka verksamheterna i negativ riktning. De myndigheter som SOI representerar verkar inom stat, region och kommun vilka ofta upphandlar samhällsviktig verksamhet där det är av vikt att inte sväva i ovisshet längre tid än nödvändigt.

Förslag: *Tillsynsmyndigheten ska kunna förelägga en upphandlande myndighet eller enhet att besluta riktlinjer för direktupphandling. Det gäller även riktlinjer om direkttilldelning enligt lagen om kollektivtrafik. Ett sådant föreläggande ska kunna förenas med vite.*

Bedömning: Om förslagen i promemorian En skyldighet att beakta vissa samhällsintressen vid offentlig upphandling (Ds 2021:31) genomförs, bör tillsynsmyndigheten få befogenhet att förelägga den upphandlande myndigheten eller enheten att besluta om riktlinjer rörande skyldigheten att beakta vissa samhällsintressen. Ett sådant föreläggande bör kunna förenas med vite.

SOI avstyrker förslaget. Att besluta om riktlinjer för direktupphandling är idag reglerat i lag. SOI anser att det åligger respektive upphandlande myndighet eller enhet att följa de riktlinjer de har beslutat om samt tillse att beslut fattas om riktlinjer som är reglerade i lag. Respektive myndighets revisorer är ålagda att tillse att verksamheterna följer de styrande dokument som är beslutade. SOI vill uppmärksamma det goda stöd som upphandlande myndigheter eller enheter får från Konkurrensverket avseende att förstå vikten och innehåll i riktlinjerna.

Förslag: *Tillsynsmyndighetens förelägganden om att lämna uppgifter, visa upp en handling eller lämna över en kopia av handlingen ska kunna riktas även till leverantörer.*

SOI avstyrker förslaget. Ett föreläggande ställs till en upphandlande myndighet eller enhet och tillsynsmyndigheten bör sätta tilltro till lämnade uppgifter. Görs det inte bör dialog föras direkt med den myndighet som är part i ärendet. Att i stället rikta föreläggande till leverantörer kan undergräva förtroendet för parterna. Det är även en fråga om vem som har högst trovärdighet – är det myndigheten eller leverantören? Det kan på sikt skada villigheten hos företag att lämna anbud i upphandlingar vilket inte är positivt.

Förslag: *Ett föreläggande om att en upphandlande myndighet eller enhet, den som tillsynsmyndigheten bedömer vara en upphandlande myndighet eller enhet, eller en leverantör ska lämna uppgifter, visa upp en handling eller lämna över en kopia av handlingen ska kunna förenas med vite.*

SOI tillstyrker delvis förslaget med justeringen att det inte gäller leverantörer. Se argument ovan.

Förslag: *Tillsynsmyndigheten ska få besluta att ett utredningsföreläggande ska gälla omedelbart.*

SOI tillstyrker förslaget.

Bedömning: En befogenhet att meddela förelägganden i syfte att säkerställa att upphandlingslagstiftningen följs bör inte införas.

SOI delar promemorians bedömning.

Förslag: Bestämmelserna om upphandlingsskadeavgift och tillsyn ska tas in i ett gemensamt kapitel i respektive upphandlingslag.

SOI tillstyrker förslaget.

Stockholm 22 juni 2022

Martin Kruse

Ordförande

Dokumentet är signerat med Visma Addos tjänst för digital signering.
Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Undertecknarens identitet är registrerad och listad här nedan.

Med min signatur bekräftar jag innehållet i ovanstående dokument.

Serienummer: ys1AT0SgGdWjzVeQ9IV0Yw

MARTIN KRUSE

2022-06-22 16:17

Detta dokument är signerat med Visma Addos tjänst för digital signering.
Certifikat i detta dokument är säkra och validerade med hjälp av de matematiska hashfunktionerna i originaldokumentet.

Dokumentet är låst för ändringar och har en tidsstämpel med ett certifikat från en pålitlig tredje part. Alla kryptografiska signeringscertifikat är inbäddade i PDF-filen och kan användas för godkännande i framtiden.

Hur man verifierar att dokumentet är i original

Detta dokument är skyddat med ett Adobe CDS-certifikat. När du öppnar dokumentet i Adobe Reader ser du att det är certifierat i Visma Addos signeringstjänst. Detta garanterar att innehållet i dokumentet är oförändrat.

Du kan verifiera de kryptografiska signeringscertifikaten i dokumentet med Visma Addos validator på denna webbsida
<https://vismaaddo.net/WebAdmin/#/NemIdValidation>

Utöver detta dokument kan ett eller flera dokument och bilagor höra till försändelsen.
Alla dokument i försändelsen är listade nedan. I händelseloggen
står alla åtgärder som relaterar till signeringen av dokumentet.

Dokument i försändelsen

Detta dokument

Yttrande SOI En effektivare upphandlingstillsyn Fi2022 00967.pdf

Ovanstående dokument och bilagor som lämnats in i signerad form har skickats till alla parter via e-post eller en nedladdningslänk. Undertecknaden är ansvarig för nedladdning och säker lagring av dokument och bilagor.

Ladda ner dokument

Om du som undertecknare har fått en länk där du kan ladda ner dokumenten kommer den att vara giltig i upp till 10 dagar efter mottagande. Därefter kommer dokumenten att raderas från Visma Addo.

Händelselogg för dokument

Händelselogg för dokumentet

2022-06-22 14:01	Underskriftsprocessen har startat
2022-06-22 14:01	En avisering har skickats till Martin Kruse
2022-06-22 16:16	Dokumentet öppnades via länken som skickades till Martin Kruse
2022-06-22 16:17	MARTIN KRUSE har signerat dokumentet Yttrande SOI En effektivare upphandlingstillsyn Fi2022 00967.pdf via BankID Sverige (Unikt ID: ys1AT0SgGdWjzVeQ9IV0Yw)
2022-06-22 16:17	Alla dokument har undertecknats av Martin Kruse

Visma Addo ID-nummer : 9d29f287-4475-493d-9e95-ed0d348bec56

Visma Addo

Visma Consulting • Gærtorvet 1-5 • 1799 Copenhagen V • Denmark
addo@visma.com • www.visma.dk/addo